

Krácení práv věřitelů prostřednictvím svěřenského fondu: Jak rozhodl soud u prvního případu v Česku?

[Tento článek byl prvotně publikován na jiném webu, a to na webu Svěřenské správy, <https://www.svsp.cz/>, proto se o mně mluví ve třetí osobě – pozn. DF.]

Krajský soud v Českých Budějovicích vydal rozsudek k pravděpodobně prvnímu případu v České republice, kdy se dlužnice pokusila využít svěřenský fond ke krácení práv věřitelů. Ubytovací zařízení v jižních Čechách vyčlenila do svěřenského fondu v době, když už probíhala insolvence. Zjišťovali jsme, jak vše probíhalo, a přinášíme Vám zprávu o případu, který může být pro mnohé zakladatele a správce cenným poučením. A na názor jsme se zeptali také experta.

Majetek vyčleněný do svěřenského fondu přestává být majetkem původního vlastníka, a proto ho lze vložením do trustu **ochránit před případnou exekucí**. Nicméně za situace, kdy už probíhá insolvenční nebo exekuční řízení, může být vložení majetku dlužníka do svěřenského fondu chápáno jako **krácení práv věřitelů**. A v tomto smyslu rozhodl i Krajský soud v Českých Budějovicích.

Insolvenční řízení

Podle veřejně dostupných materiálů bylo insolvenční řízení zahájeno na základě návrhu věřitele dne 21. listopadu 2014. Insolvenční řízení vede Krajský soud v Českých Budějovicích pod spis. zn. KSCB 44 INS 31435/2014. Dne 23. března 2016 byl soudem zjištěn úpadek dlužnice a byl ustanoven insolvenční správce. Na majetek dlužnice byl dne 6. ledna 2017 soudem vyhlášen konkurs a toto rozhodnutí bylo navzdory odvolání dlužnice potvrzeno.

Ohledně majetku dlužnice bylo v rámci insolvenčního řízení vedeno několik soudních sporů. Pro nás je klíčový spor týkající se patrně nejvýznamnější části majetku dlužnice – stavby ubytovacího řízení, v níž byl provozován penzion. Tento penzion byl vyčleněn do svěřenského fondu a dále pronajímán. Nájemní smlouvy přitom uzavřel již svěřenský správce.

Insolvenční správce stavbu zahrnul do soupisu majetkové podstaty, jelikož vyšel z toho, že stavba byla stále ve vlastnictví dlužnice. Ve své zprávě o průběhu insolvenčního řízení **popisuje převzetí nemovitosti**. Při tomto převzetí bylo zjištěno, že se v nemovitosti zdržují **třetí osoby**, které insolvenční správce vyzval k opuštění sepsaných nemovitostí. Současně na místo přivolal Policii ČR, která podle jeho zprávy osoby zdržující se v nemovitostech legitimovala, a pod dohledem policistů tyto osoby nemovitost opustily. Insolvenční správce zajistil řádné **uzamčení nemovitostí**. V závěru zprávy také dodává,

Krácení práv věřitelů prostřednictvím svěřenského fondu: Jak rozhodl soud u prvního případu v Česku? (srpen 2017)

že dlužnice neposkytuje insolvenčnímu správci řádnou součinnosti při zajišťování a zjišťování majetkové podstaty.

Svěřenský fond

Postižení nemovitosti insolvenčním správcem ale viděl v jiném světle Zdeněk Berka – svěřenský správce Svěřenského fondu ve prospěch Terezy Berkové – zajištění budoucnosti provozováním penzionu.

Dlužnice totiž smlouvou ze dne 26. června 2015 (tedy po zahájení insolvenčního řízení) vyčlenila penzion do svěřenského fondu. Svěřenský správce proto postup insolvenčního správce napadal. Považoval jej za nezákonný. Podle názoru svěřenského správce neměl být penzion vůbec sepsán jako součást majetku dlužnice, jelikož po vyčlenění do svěřenského fondu již součástí majetku dlužnice nebyl.

Svěřenský správce mimo jiné podal ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích stížnost na nezákonný postup insolvenčního správce při zajištění ubytovacího zařízení. Současně sepsal návrh na vydání předběžného opatření, které by mělo insolvenčnímu správci zakázat veškeré úkony dotýkající se nemovitosti vyčleněné do svěřenského fondu. Tento návrh byl později zamítnut.

Svěřenský správce si stěžoval, že: „Dne 5. června 2017 se dostavil insolvenční správce Ing. Lukáš Vlašany na provozovnu a nezákonně chtěl vyhodit provozovatele – řádného nájemce nemovitosti, poškozoval majetek dlužnice a vylamoval zámky. Nájemci nepředložil ani pravomocné rozhodnutí o tom, že předmětná nemovitost patří do majetkové podstaty dlužnice, ani výpověď z nájemního vztahu doručený svěřenskému správci.“ Dodal, že nájemce předložil řádné nájemní smlouvy.

Zásadním krokem svěřenského správce bylo podání žaloby proti insolvenčnímu správci. Žalobou se svěřenský správce domáhal toho, aby byla budova vyloučena z majetkové podstaty. Jinak řečeno: aby nebyla insolvenčním řízením nijak dotčena. Žalobu projednával v tzv. incidenčním řízení rovněž Krajský soud v Českých Budějovicích.

Krajský soud v Českých Budějovicích

Samosoudce JUDr. Ondřej Ludvík vydal 30. května 2017 **rozsudek, kterým žalobu zamítl** (rozsudek č. j. 42 ICM 2544/2016-88 lze jej rovněž nalézt v insolvenčním rejstříku).

V odůvodnění soud rekapituluje situaci: „Žalobce se domáhal vyloučení shora označené nemovitosti z majetkové podstaty dlužnice s odůvodněním, že předmětný majetek byl dne 31. května 2016 sepsán do majetkové podstaty dlužnice, když tento majetek je však ve vlastnictví žalobce na základě Smlouvy o převodu majetku do svěřenského fondu uzavřené mezi dlužnicí a žalobcem dne 26. června 2015 a tento majetek by tak měl být vyloučen z majetkové podstaty dlužnice.“

Žalovaný insolvenční správce s tímto ale nesouhlasil, protože *Smlouva o převodu majetku do svěřenského fondu*, *Statut svěřenského fondu* i *Smlouva o vyčlenění majetku do svěřenského fondu* byly sjednány v době, kdy dlužnice už měla řadu exekucí.

Tuto skutečnost považoval za zcela zásadní pro rozhodnutí ve věci i soud.

„Všechna tato jednání dlužnice učinila v době, kdy na její majetek bylo vedeno **několik exekučních řízení**,“ konstatoval soud v odůvodnění rozsudku. Dále uvedl, že tato právní jednání učinila dlužnice s **úmyslem a s následky disponovat svým majetkem**.

Soud vysvětlil, že pravidla exekučního a insolvenčního řízení platí i pro toho dlužníka, který vyčleňuje majetek do svěrenského fondu. Na majetek dlužnice byla totiž vedena přinejmenším tři exekuční řízení. V exekučním řízení platí tzv. generální inhibitorium. To znamená, že dlužník poté, co je o exekuci vyrozuměn, nesmí s výjimkou běžných činností se svým majetkem nakládat. Může udržovat chod podniku, uspokojovat běžné denní potřeby, ale nesmí např. prodat své cennější věci. Dlužnice toho pravidlo porušila právě tím, že vyčlenila budovu do svěrenského fondu.

Toto jednání napadli (řečí zákona: „dovolali se neplatnosti“) tři věřitelé, kvůli jejichž pohledávkám se exekuce vedly. Totéž učinil insolvenční správce. Tím dosáhli zneplatnění právního jednání dlužnice.

To znamená, jak objasnil soud, že dlužnice své vlastnické právo nepřevedla – penzion ve skutečnosti nevyčlenila. Pokud ji tudíž insolvenční správce sepsal do majetkové podstaty, učinil správně. Z těchto důvodů soud žalobu svěrenského správce zamítl.

Poučení (nejen) pro zakladatele a správce

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že skutečně není možné vyčleňovat majetek do svěrenského fondu až v okamžiku, kdy je zakladatelův majetek postižen exekucí nebo když již probíhá insolvenční řízení. Věřitelé (a případně i insolvenční správce) mohou takové právní jednání velmi snadno zjistit a napadnout, tím snadněji, pokud je dotčený majetek zapsán ve veřejném seznamu.

Rozsudek tak přináší poučení zejména pro zakladatele. Ale nikoli jen pro ně. I svěrenský správce by si měl prověřit, jaký majetek vlastně přijímá do správy.

Tento případ podle našeho názoru jednoznačně **vyvrací obavy**, že by svěrenské fondy měly sloužit k nekalému „odklánění“ majetku. Jak se ukazuje, Krajský soud v Českých Budějovicích posoudil argumenty obou stran a provedl skutkovou i právní analýzu.

Právní závěr případu se jeví jasně: „Krajský soud ocitoval pravidlo, podle něhož **dlužník nesmí po vyrozumění o zahájení exekuce nakládat se svým majetkem, vyjma běžné činnosti**. Z rozsudku lze vyrozumět, že vyčlenění cenné věci dlužníka-zakladatele touto běžnou činností obvykle nebude,“ uvádí JUDr. Dominik Fojtů, specialista na oblast svěrenských fondů.

Otázkou, která přesahuje zaměření této zprávy, jsou práva i dalších osob – **nájemců penzionu**. Nájemci jednali se správcem nejspíše v přesvědčení, že penzion skutečně náleží do fondu. Tento stav byl ostatně zapsán rovněž v katastru nemovitostí. Zůstává proto otevřené, jak měl uzavřené nájemní smlouvy posoudit insolvenční správce, jaký měl zvolit postup při vystěhování nájemců. Nabízí se rovněž úvaha, zda a případně jaké nároky mají nájemci proti insolvenčnímu správci.

„Je těžké takto zdálky posoudit postup insolvenčního správce, pokud jde o ‚zabrání‘ penzionu. Z insolvenčního spisu nevyplývají detaily, jak insolvenční správce posoudil smlouvy, které podle dostupných informací uzavřeli nájemci a svěrenský správce,“ dodává JUDr. Fojtů.

Technické

Zdroje

spis KSCB 44 INS 31435/2014 dle isir.justice.cz

Klíčová slova

svěřenský fond

krácení

zneužití

věřitel

první rozhodnutí